

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., în lei 2 800 c., 3 luni 1 6. 70 c.
 Pentru elsewhere pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
 Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
 Administrațiunea tipografiei arhiepiscopice Sibiului, strada Mălăeșilor nr. 47.

Correspondența scrisă a se adresa la:
 Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Mălăeșilor Nr. 37.
 Epistolele nefundate se restituie. — Anunțurile publicabile cu un leu pe săptămână.

INSERȚIUNILE:

Pentru două fr. c., — de două ori 1 fr. c., — de trei ori 1 fr. c. rătăcit cu litere garman — și timbra de 20 c. pentru fiecare care publicare.

Prenumerări nouă

la

„Telegraful român”

care apare de trei ori pe săptămână, deshidem din anul următor, 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedea în frauta foiei.

Banii de prenumeraș se trimit mai cu înlesnire pe lângă asigurașii poștale (Posta ulatului — Post-Anonime). Numele prenumerașilor, al conșinilor unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată căli.

Se atrage atențiunea din domni abonată, al cător abonament se sfârșese cu ultima Decembrie 1881, ași înmul din vreme abonament, pentru ca să nu fie expediată silită a sista, sau a întârziat în espelarea foiei).

Edițiura „Telegrafului Român” în Sibiul.

*) O înlesnire foarte mare în expeditiunea se face prin litere, unde țării se adresează abonașii și prenumerașii.

Discursul

din Prof. ginec. Ioan Popa roștit în ziua de St. Andreu în sala cea mare a gimnasiului nr. din Brașov.

Onorabili domni! Onorabili dui! Iubită tinerime studoasă! Ne-am așezat în acest loc sănt, ca se așezăm memoria Marelui metropolit Andreu, se dăm tributul recunoștișii noastre umbrei Marelui Șaguna, al căru nume, ca reprezentant al Românilor din Ungaria și Transilvania, ca lăbat de stat, ca luptător pentru drepturile neaprecișibile pe terenul bisericesc, școlar și politic, în camerele din Sibiul, din Cluj și din Pesta, precum și în senatul imperial din Viena, ca luptător pentru tot ce e adevărat, plăcut și bun, cum dăie el însuși în cuvântarea sa de episcop, a fost trămbitat cu fală dela o margine a Europei până la ceașaltă în numele de Români și în scrierile românești, și de străini, în diferite jurnale: din Atena, din Petersburg și Moscova, din Londra, Berlin și ca deosebire în „Waldheims Illustrirte Blätter” din Viena și în „Leipzigers Illustrirte Zeitung”, ca cel dintâiu principe zicericesc în întreaga biserică a orientului.

Șeopul meu nu este a Vă prezenta o biografiă mai detaliată a Marelui bărbat; această Vă este cunoscută din scrierile altora mai competenți decât mine. Mă mărginesc numai a Vă înfățișă în liniamente generale viața lui bogată în fapte, desfășurând înaintea spiritului Dvoaste portretul Marelui său suflet, ca se vedem în ce mod demn avem a onora memoria celui mai meritat bărbat al Românilor din Imperiul Austro-Ungaric.

Metropolita Șaguna vâgîn lumina zilei în 20 Decembrie 1808 în orașul Măgocel în Ungaria.

Până la a 1847 dânel și a pe-trecut viața mai mult străni: în Pesta ca student în gimnasiu și la universitate în Carlovitz ca profesor de

teologie, ca notor conșistorial și ca secretar al metropolitului sârbesc Stratirovic, în Verșet ca vice-președinte al conșistoriului diecesan și ca profesor de teologie și ca arhimandrit în Ilpova și Covil, mănăștiri sârbesce în diecesa Neoplatine.

Dela 1847 fiind ales în 2 Decembrie de episcop al Ardealului, Șaguna este al Imperiului. Devenind un centru al mișcărilor noastre naționale și bisericesci, viața lui a acum o bucată din propria noastră viață, astfel ca putem afirma cu tot dreptul că istoria noastră dela 1847 și până la moartea sa în a. 1873 nu se poate scrie nici decum, fără ca într-oșă se fie întretășă viața și faptele lui.

Întată la pășirea lui în viața lui vedem ca președinte al adunării nașionale dela 315 Maiu 1848; ca președinte al comitetului nașional; ca reprezentant al Românilor la Isbruck, Olmitz și Viena; ca președinte al conșgreselor și deputașionilor diferite nașionale. Ochiul tuturor are aștinți spre dânel ca în a oracol, și toate pornirile nașionale isorvidian din trânsul ca dela un centru al lor. El era sufletul tuturor acțiunilor nașionale sub întreaga sa arhiepiscopie.

Nu mai puțin însemnată este activitatea lui Șaguna pe terenul bisericesc.

Căți-va ani după soțirea sa în Ardeal, în sinodul din 1850, cel dintâiu după 150 de ani, Șaguna organiza diecesa sa pe temeuri canonice, punând temeiul unei mișcări sănătoșă și salutare în biserică Ardealului, e mănăduind o din cătușele slavismului politic și bisericesc; organizând institutul pedagogic teologic; formându-și cu profilul sale șese profesori la universitășile din străinătate în Lipsa, Viena etc. înfiinșând tipografia arhiepiscopiceană, în care tipări toate cărțile bisericesci.

Dară putea-voam orce trece cu vederea meritele, cari Șaguna și le aștigat pe terenul școlastic, care la bucuria se să afla de tot șterp și plin de spini, și de palamidi, ceea ce se poate vedea din numărul cel mare al școlășlor înfiinșate de el cu mari sacrificii: institutul teologic „Andreianul”, gimnasiul complet cu școlă reală și comercială din Brașov, gimnasiul inferior din Brad, 10 școlă primare capitale și ca vre o 6—700 de școlă elementare.

În deșesul pentru gimnasiul nostru complet Șaguna și aștigat merite nedepușabile. El însuși pune în 1852 peșta fundamentală acestei măreșe zidiri. Șaguna sprijini acest institut cu ajutoare morale și materiale și încă în sume conșiderabile, dâruind la fondarea lui 2000 fl., 50 fl. pe tot anul pentru procurarea de jurnale pentru profesori; iar pentru locușta directorului și gimnaziului cum dăie o casă cu 4—5000 fl. și tot pentru gimnasiul nostru mijlocie el o subvențiune anuală dela stat de 4000 fl., care însă mai apoi s’a retras.

Șaguna în fine în acela, care prin influenșă sa la regim mijlocie acele drepturi favorabile pentru înfiinșarea lui școlășului, pentru publicatiunea lui, scu-

tiind-și și corotindul cu toată gravitatea puterii sale morale în contra periculișlor, cari adeseori l’ ameninșă.

Nimenia nu cunoscușe mai bine de cât Șaguna că știinșă este putere, că înăptioșă românușii a provenit din lipsa de cultură; de aci se esplică atâta zel din parte pentru a împășgia lătușnerile și a face lumina; de aci află știinșă pentru înfiinșarea de tot felul de școlă, îndemnând în șeria cu graul și în fapta tot doana la înfiinșarea lor și necrușând nici avere nici sănătate, când cereșă treburilele a se face pașii necesari, de aci se esplică atâta sacrificii din parte pentru învățământ, atâta stepidii pentru tinerimea școlară, atâta îngrijire pentru calificașionile tinerilor de profesori și de învățători, după cum o spuse dânel celerul său de la întârșirea sa în exilioș.

Atfel, dlor, a fost Șaguna, astfel a lucrat și s’a jertfit el pentru școlă și pentru popor, silindușă din toate puterile lui în căștiga drepturi politice și bisericesci, silindușă al lumina, înștrădușându-l cu tot felul de instituișionii folioștoare.

Și cu toate acestea n’au lipsit în mijlocul poporului șese oameni, cari orbiș de pașini au cutuzat seș aruncușă cu tină asupra bătălișionii lucrășionii în lucrări nobile pentru binele obștesc.

Și Șaguna, ca și alți bărbai mari cunoscuști în istoria noastră, a căduș jertfa bunătășii sale; și el a avut se suferuș mult dela cei ce nu se puteau ridica la înălțimea, la care se află el.

Metropolitul Șaguna este mort, îngropat în anul 1873 în Reginari lângă Sibiul, dară nu va trăi șteor în aceea ce noi am moștenit dela dânel.

Sufletul său puternic învălât în fapte strălucite; curagiul său în parlament, înșinate ministrișlor și înșinate tronului Mannerstolz vor Königsthorun, cum dăie Schiller; activitatea sa neobșșita; prudentia sa, care, ținând totdeauna departe de nădușiri chimice și l’ faceă să călăuzeze totușura cu factori reali; iubirea de ordine, ordo est anima rerum; fiind șinșinșă lui de producțiunea; moralitatea și religioșitatea lui curată, nefățărită, care înșușă respect și simț religios, nobletă în eugetele și șentiminte șale, toate aceste însușiri excelește ale nobilișlor șeu suflet vor exercita peșta timpurile o putere magnetică asupra tuturor oameșnelor gâduștor, nepășșimăș, iubitori de adevăr și de propășirea lor și a neamului lor.

Dară nu o contempleră trândăvia a faptelor și caracterului său a voit Șaguna dela urmașii săi. Nu în a șei binele, care ni l’a creat ginec șeu, nu în a admira virtușile talentului său eminent se cuprindă tributul recunoștișii, ce Șaguna a dorit să l’ aduceam tinerii șale marelui la șchitoșarea de astăzi și ori încăle ori ne aducem a mințe de el. Na. Șaguna a voit seș urmăm exemplul său; virtușile lui se fie un model însușelșilor pentru noi la fapte nobile fericoștoare pentru noi și pentru poporul din care facem parte.

Zadarnice vor fi ori ce șbrători întru amintirea eroilor luptători ai poporului nostru, dacă ele vor fi numai

după obiceiș, neseo goale ceremonii convenșionale, dacă aducereș aminte de virtușile lor nu vor contribușă a converti interiorul nostru, laștra în arma cu rezolușione pe cărareș indigitașă de genul lor.

Vom onora în modul cel mai demn memoria marelui Arhiepiscop și metropolit Andreu:

1. Căușând a lăși tot mai mult meritele șale, peștruc foloșul lor se fie cășă se poșta de mare:

2. Lucrând mai departe în spiritul șeu, pe temelul pus de dânel;

3. Pe luând de model în toate nșșinșele și aspirașionile șale, cea ce o vom pută face dă:

a) Vom fi religioș și morali ca și dânel. Principiile religioșe morale se fie temelul tuturor virtușilor noastre.

b) Vom fi nobili în eugetele și șentiminteșle noastre, ca și Șaguna.

c) Vom fi activi ca Șaguna, care, deosebit de multele și grele ocupașionii în afaceri de tot felul: ecclēștiice, politico-nașionale și bisericesci a mai avut timp încă și pentru studiile grele și încă studii profunde și grele pe căi necălate de alți la noi înainte de însușă, compunând și dând la lumina el însușă 26 de opere; revizând, corotind și reșcrișând 37 de opere și îndemnând pe alții la compunerea șau traducerea a 26 opere, așa ce în adevăr nu șcim de ce se ne mirăm mai mult: de talentul și de erudișionea șau de activitatea lui deosebită. Nimeni n’a ilustrat atâta de învelerat ca dânel prin viașă sa adevărâtă întărit prin șenteșă atâtor întelepci, ca: „Virtorul este omul deșertăș”. Da, Șaguna, a fost un muncitor dânel, dară n’a șterșit nici omul de inercă, astfel că putem dăie cu dreptul, că dacă el a ajuns, aceea ce a dorit, aceasta l’a fost cu puțină nărușă prin activitatea sa estroardinară. Șaguna mai departe are omul faptei, nu al cuvintelor deșerte. El recomanda tuturor „mai puțină vorbă, și mai multă ispravă” — „Taci și faci, are una întreteșă ispravă șale de producțiunea. Șăș fine deci activi ca dânel, care opul șeu cel mare de pe urmă „studial pastoral” l’a lucrat și l’a dat la lumina puțin înainte de moartea. Fiind activi ca Șaguna, nu vom apă lipsă de protecșione și nu ne va pără rău, că nu ni se preșimășă alăbușionia noastră. Lucrul nostru, valoarea noastră va fi protectoral nostru!

d) Vom onora memoria marelui metropolit Andreu cu demnitate, dacă ne vom înterbașă prin consuleșă nașionale ca acelaș devotament ca și dânel, care a fost pretindinșă, unde l’ chemăș datorica; care a toate întreprinderile nașionale a fost spiritus rector; care ce un adevărat pător și așus sufletul șeu pentru poporul șeu, pentru a căștiga o existenșă mai bună care în timpuri grele vidoșoreș li așă de mijlocie băneș și, așercolul vieșii chiar, a lucrat pentru noi, a călătorit în afaceri pentru noi, a vorbit pentru noi apărând cu talentul șeu și cu curagiul șeu bărbătesc dreptele noastre cauze. Astfel se fim și noi iubitori de nașioneșă noastră în fapșă eără nu în cuvinte. Prin fapșele noastre să dove-

